

ОБГРУНТУВАННЯ РЕЗЕРВІВ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА

Невід'ємною складовою безпечною та безбиткового функціонування кожного підприємства є аналіз його потенційних небезпек (загроз, ризиків, яким піддається підприємство) та максимально можлива їх ліквідація. Ризик підприємство розглядає не як абстрактне поняття, яке може, або не може статись, а як передумову прояву загрози. Тому їм і приділяється значна увага.

Підприємство не являється якоюсь відокремленою ланкою, а є частиною ринкових відносин з усіма можливими загрозами і небезпеками з боку як зовнішнього, так і внутрішнього середовища. Тому важливе місце в забезпеченні нормального функціонування підприємства є захист від негативних наслідків цієї взаємодії. Таким чином, безпека підприємства займає важливе місце у життєдіяльності підприємства.

Сильні та слабкі сторони підприємства так само, як загрози та можливості в зовнішньому середовищі, визначають умови успішного функціонування підприємства, тому важливим етапом забезпечення економічної безпеки підприємства є проведення SWOT-аналізу.

У табл. 1 наведено результати SWOT-аналізу, проведено для ТОВ «Войярг».

Отже, проведений SWOT-аналіз свідчить про те, що підприємство має більше переваг та сильних сторін, ніж недоліків, тому ТОВ «Войярг» має конкурентні переваги у порівнянні з іншими компаніями.

Використовуючи програмно-цільовий метод оцінювання економічної безпеки підприємства ТОВ «Войярг» нами було виділено наступні загрози безпеці підприємства:

- незначні: зниження купівельної спроможності споживача, можливість настання стадії насичення ринку, недоброчесна конкуренція;
- помірні: поява нових конкурентів, зростання закупівельних цін;
- значні: географічне обмеження присутності на ринку, високі ставки оподаткування.

Отже, з метою підвищення ефективності управління економічною безпекою підприємства та мінімізації ризиків на підприємстві повинна впроваджуватися дієва система управління ризиками та економічною безпекою.

Таблиця 1

SWOT-аналіз ТОВ «Войярг»

СИЛЬНІ СТОРОНИ	СЛАБКІ СТОРОНИ
<ul style="list-style-type: none">- використання фінансових важелів для збільшення прибутку- наявність нерухомості- сильний менеджмент- мережеві поставки- інноваційна культура- порівняно нижчий рівень ризику діяльності- цінові переваги послуг- використання новітніх технологій- брендове ім'я	<ul style="list-style-type: none">- відсутність окремої технології і патентів- послуги не просуваються належним чином- високий борговий тягар- слабо розвинений онлайн-ринок- незадовільне обслуговування клієнтів
МОЖЛИВОСТІ	ЗАГРОЗИ
<ul style="list-style-type: none">- фрагментовані ринки забезпечують багато можливостей для розширення та збільшення частки ринку- використання он-лайн ринку дозволить розширити свій бізнес при відносно невеликих затратах- інновації можуть допомогти виготовити унікальні продукти та послуги, що відповідають потребам клієнта- нові ринки дозволяють розширити свій бізнес і диверсифікувати портфель продуктів і послуг і збільшення продаж	<ul style="list-style-type: none">- негативні тенденції в економіці можуть пошкодити бізнесу шляхом зменшення кількості потенційних клієнтів- нестабільність національної валюти- сильна конкуренція на ринку- зміни смаків споживачів- існування товарів-замінників- зміни в законодавстві

Процес управління ризиками повинен починатися з розуміння стратегічних цілей компанії.

Процес управління ризиками повинен передбачати наступні чотири окремі етапи ризику, що називаються циклом управління ризиками:

1. Ідентифікація;
2. Аналіз/оцінка;
3. Зниження/реагування;
4. Моніторинг.

Всі ці етапи необхідні для ефективного управління ризиками. Це безперервне вдосконалення, яке може бути описано, як цикл «Плануй - Роби - Перевірйай - Кориғуй».

«Планування» відноситься до ідентифікації потенційних ризиків та можливостей і їх оцінки.

«Роби» або «Виконуй» відноситься до визначення і виконання дій, спрямованих на зменшення негативних наслідків.

Моніторинг підпадає під категорію «Перевірйй» в той час як коригувальні дії, що вживаються після перевірки результатів, є «коригуванням».

Як видно, управління ризиками - це «нескінченний» процес. Стратегії, люди, заводи і процеси змінюються, тому ризики повинні ідентифікуватися, оцінюватися, знижуватися і контролюватися для створення оптимальних позитивних результатів.

Однією з ключових стратегій зменшення ризику на підприємстві повинна бути ефективна система «Управління у надзвичайних ситуаціях та планування безперервності бізнесу». Це постійний процес запобігання, зменшення, готовності, реагування та відновлення після інциденту, який загрожує життю, власності, роботі або навколишньому середовищу. Ефективне планування «Управління у надзвичайних ситуаціях та планування безперервності бізнесу» дає змогу скоординованими діями відреагувати та швидко впоратися з кризою, що дозволяє зменшити потенційні втрати підприємства.

HIRA, ARM і ERM - це скорочення, які використовуються в управлінні ризиками на підприємстві. HIRA (ідентифікація небезпек і оцінка ризиків, яка використовується на рівні цеху для ідентифікації небезпек), ARM (управління ризиками основних фондів) і ERM (управління ризиками підприємства, яке займається всіма ризиками цілої організації) мають одну мету: «Ефективно ідентифікувати і управляти існуючими чи потенційними майбутніми подіями, які створюють невизначеність».

Управління ризиками підприємства (ERM) включає в себе методи і процеси, які дозволяють захистити підприємство і створити цінність для зацікавлених сторін, включаючи власників, співробітників, клієнтів, регулюючих органів і суспільства в цілому. До ризиків, якими займається ERM на підприємстві відносять:

1. Фінансовий ризик: ліквідності, кредитний, ринковий.
2. Діловий ризик: стратегічний, неефективного управління.
3. Експлуатаційний ризик: операційний, юридичний.
4. Ризик несприятливих подій: політичний, зовнішній.

Наприклад, до завдань ERM відносять захист комерційної таємниці та конфіденційності інформації, комп'ютерна безпека, внутрішня безпека, технічна безпека, безпека зв'язку.

Результати його впровадження мають бути наступні:

- створена сучасна корпоративна мережа, що відповідає всім вимогам сучасності;
- забезпечена уніфікація і централізація мережевої та обчислювальної інфраструктури підприємства;
- забезпечені високі керованість, відмово стійкість і захищеність мережевої та обчислювальної інфраструктури;
- створена ефективна IT-інфраструктура для впровадження сучасної системи управління ресурсами підприємства на базі програмних рішень.

Отже, своєчасне виявлення істотних ризиків для підприємства допомагає знизити схильність до можливих ризиків, оптимізувати використання та розподіл ресурсів, забезпечити захист інтересів власників, працівників, споживачів, постачальників, всіх зацікавлених сторін.

На даний час стратегічні ризики підприємства пов'язані з подорожчанням собівартості послуг та нестабільністю світових цін будівельні матеріали, зростанням цін на сировину та енергоносії. Для зниження таких ризиків ТОВ «Войярг» реалізовує низку програм по зниженню собівартості, розвиває нові ринки збуту та ефективні взаємовідносини з клієнтами в прагненні бути постачальником першого вибору.